

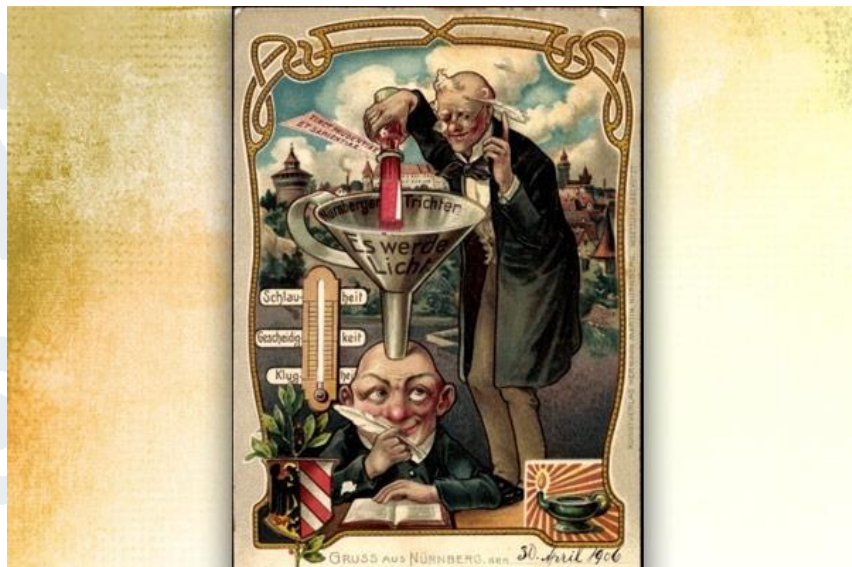

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

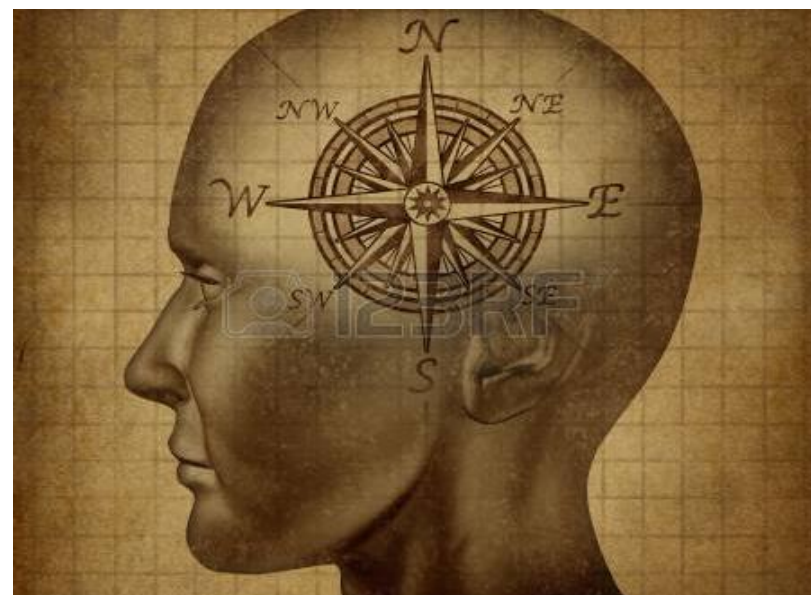
Monitoring zdravotní gramotnosti v ČR a partnerství MZ ČR, ČLS JEP, zdravotních pojišťoven a ÚZG

Alena Šteflová

Norimberský trychtýř:
Zdravotní gramotnost není jen
vstřebávání informací

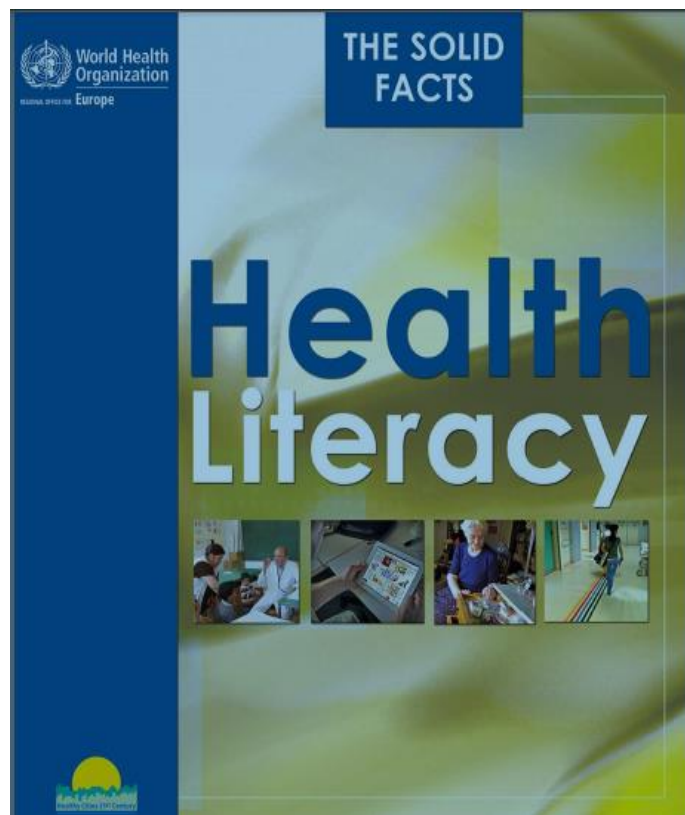

Kompas v hlavě:
Zdravotní gramotnost nabízí
orientaci v záplavě informací

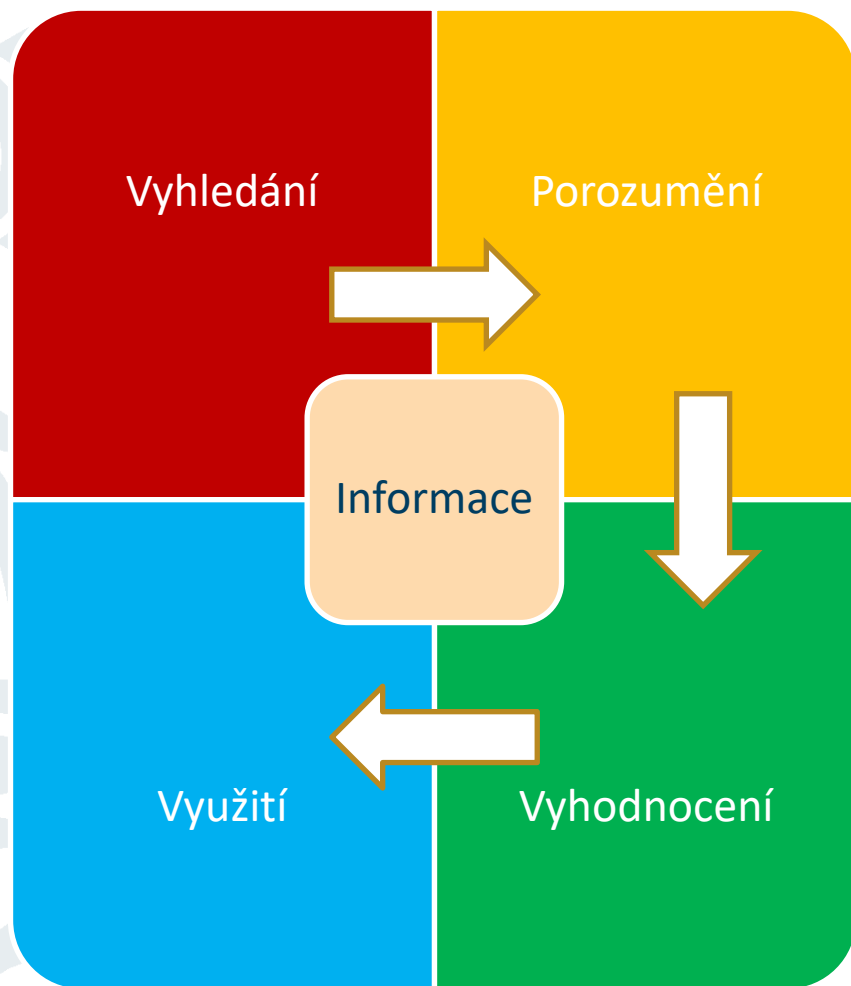
„Zdravotní gramotnost (...) zahrnuje (...)dovednosti získat, pochopit, zhodnotit a využít informace týkající se zdraví...“

Zdravotní gramotnost: Solidní fakta dle WHO

„Omezená zdravotní gramotnost stála více než 8 mld. USD, tj. asi 3-5 % zdravotnického rozpočtu Kanady v r. 2009. V r. 1998 (...) náklady způsobené omezenou zdravotní gramotností činily přibližně 73 miliard USD.“ (s. 8)

Zdravotní gramotnost

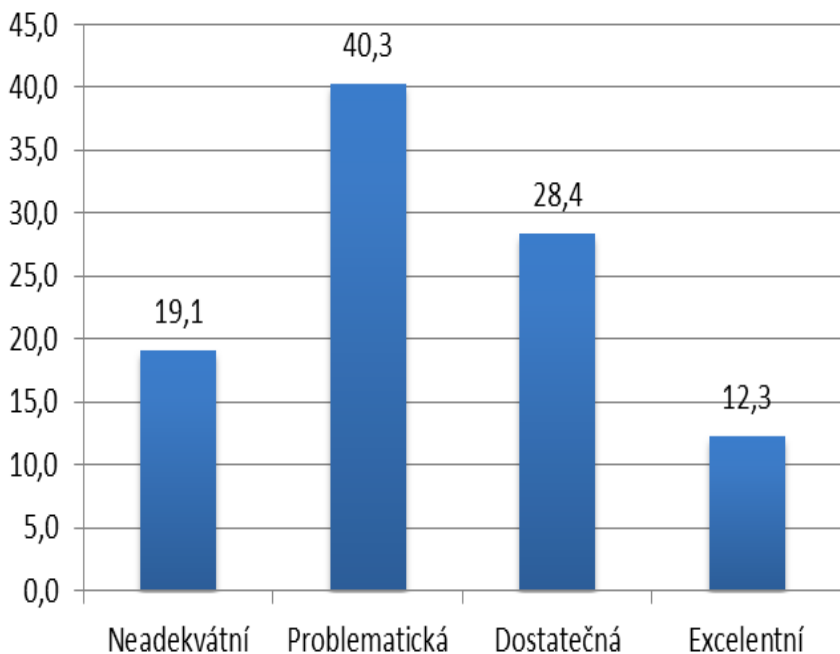

Model zdravotní gramotnosti

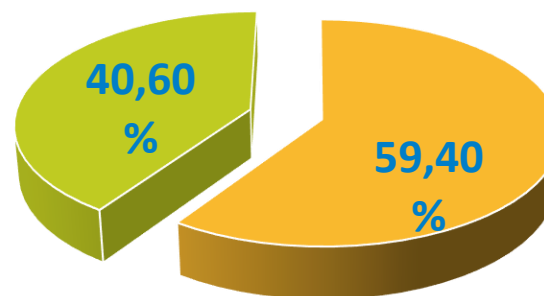
Zdravotní gramotnost	Dostupnost zdravotních informací	Porozumění zdravotně relevantním informacím	Vyhodnocení zdravotně relevantních informací	Aplikace či využití zdravotně relevantních informací
Zdravotní péče	1. Schopnost získat informace o medicínských tématech	2. Schopnost porozumět medicínským informacím a pochopit jejich smysl	3. Schopnost interpretovat a vyhodnotit medicínské informace	4. Schopnost činit poučená rozhodnutí u medicínských problémů
Prevence nemocí	5. Schopnost získat informace preventivních opatření a rizikových faktorech	6. Schopnost porozumět informacím o rizikových faktorech a pochopit jejich smysl	7. Schopnost interpretovat a vyhodnotit informace o rizikových faktorech	8. Schopnost posoudit relevanci informací o rizikových faktorech
Podpora zdraví	9. Schopnost získávat nové zdravotně relevantní informace	10. Schopnost porozumět zdravotně relevantním informacím a pochopit jejich smysl	11. Schopnost interpretovat a vyhodnotit zdravotně relevantní informace	12. Schopnost zaujmout poučený názor na zdravotní otázky

Výsledky studie z roku 2015 - téměř 60% (!) respondentů v rámci ČR vykazuje omezenou zdravotní gramotnost. V zemích EU-8 necelá polovina

Zdravotní gramotnost celková

Zdravotní gramotnost

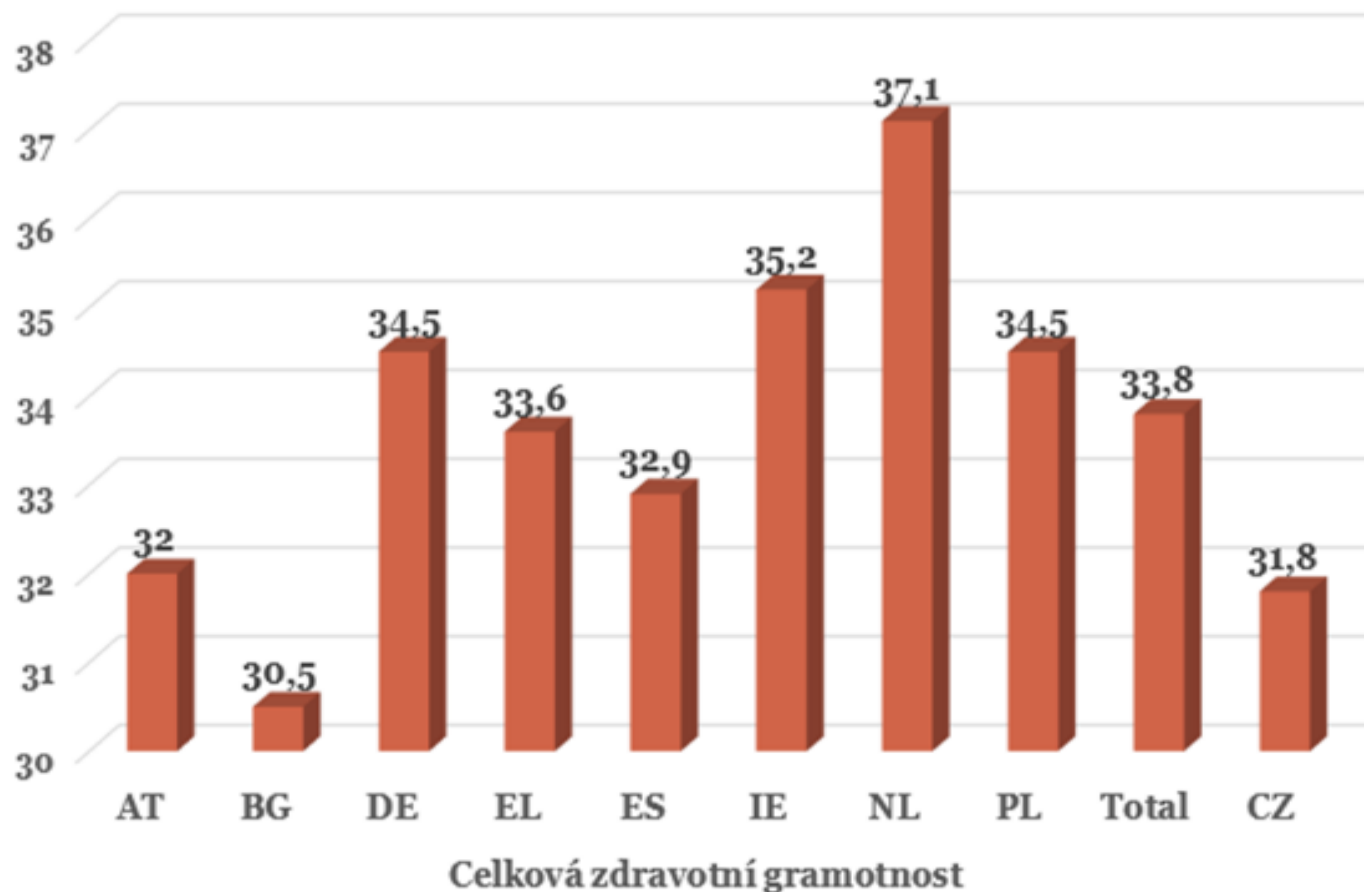

■ Neadekvátní a problematická

■ Excelentní a dostatečná

Nejdůležitější zjištění: Celková zdravotní gramotnost je v porovnání s průměrem osmi zemí EU nižší

Zaostává především za zeměmi, které v této oblasti představují špičku, tj. Nizozemsko, Irsko, Německo a Polsko.

Zdravotní gramotnost a využívání zdravotnických služeb

Table 25: Correlations between General Health Literacy and Indicators for Health Service Use for Countries and Total

General Health Literacy and...		AT	BG	DE (NRW)	EL	ES	IE	NL	PL	TOTAL	CZ
Emergency Service (last 24 month)	r	-.151**	-.100**	-.112**	-.086**	-.103**	-0.046	-0.011	-.076*	-.061**	-.113**
	N	999	995	1161	1043	1009	970	990	1035	8202	980
Doctor Visits (last 12 month)	r	-.185**	-.117**	-.073*	-.168**	-.155**	-.077*	-0.014	-.095**	-.114**	-.215**
	N	1003	1002	1160	1042	1007	971	990	1041	8216	989
Hospital Services (last 12 month)	r	-.188**	-.121**	-.112**	-.120**	-.065*	-0.048	-0.031	-.147**	-.062**	-.133**
	N	998	988	1160	1043	1008	969	990	1043	8199	980
Other Health Professionals (last 12 month)	r	-0.06	0.061	-0.016	.114**	-0.015	0.033	0	.070*	.062**	-.112**
	N	1003	999	1161	1042	1008	971	992	1041	8217	989

** - Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Zdravotní pojišťovny mají zájem zjistit stav zdravotní gramotnosti svých pojištěnců a přijímat příslušná opatření k jejímu zvyšování a zároveň došlo k úsporám na zdravotní péči poskytované v souvislosti s nedostatečnou zdravotní gramotností – vyjádřeno ve společném memorandu z března 2020

- Znalost důležité informace o klientele dotyčné ZP
- Sledování proměn zdravotní gramotnosti v čase
- Možnost připravit, ve spolupráci se smluvními poskytovateli, cílené programy zvyšování zdravotní gramotnosti
- Podněty pro úpravu zaměření preventivních programů
- Podněty pro úpravu komunikačních strategií a marketingových plánů zdravotních pojišťoven

Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030

ZDRAVÍ 2030

Specifický cíl 1.2

**Prevence nemocí, podpora a ochrana
zdraví; zvyšování zdravotní gramotnosti**

1.2. Prevence nemocí, podpora a ochrana

1.2.4. Tvorba Národního programu zvyšování úrovně zdravotní gramotnosti, realizace dílčích programů a monitoring zdravotní gramotnosti

- Implementace Národního programu podpory zdravotní gramotnosti realizací schválených intervenčních projektů
- Vytvoření programu Zvyšování úrovně zdravotní gramotnosti působením na adolescentní populaci ve spolupráci s lékaři primární péče
- Nastavení systému školení pedagogických pracovníků se zaměřením na zvyšování úrovně zdravotní gramotnosti u žáků a realizace školení
- Posílení role všeobecných sester ve zvyšování úrovně zdravotní gramotnosti obyvatel a podpoře zdraví
- **Podpora pohybové aktivity a realizace programů na zastavení nárůstu nadváhy a obezity u dětí a dospělých a medializace tohoto tématu**
- **Realizace konkrétních intervencí na regionální, municipální a komunitní úrovni**
- Realizace pravidelného monitoringu zdravotní gramotnosti v rámci mezinárodního srovnávacího šetření

Pandemie covid-19 podtrhla zásadní význam zdravotní gramotnosti, když zpochybnila schopnost lidí vstřebávat a aplikovat často složité informace, rychle se vyvíjející, často v záplavě protichůdných a odborně nepravdivých sdělení.

Data také ukazují, že vyšší úroveň zdravotní gramotnosti je jednou z nejdůležitějších hnacích sil pro změnu chování a vnímání lidí, včetně jejich přesvědčování, aby dodržovali rady v oblasti veřejného zdraví a věřili zdravotníkům.

- **Zapojení ČR do mezinárodní studie M-POHL s dalšími 17 evropskými státy**
(Monitoring of Personal and Organizational Health literacy)
- **Českým kontraktorem je Česká lékařská společnost JEP, politickým garantem MZ ČR, garantem výzkumu je Ústav pro zdravotní gramotnost, z.ú.**
- **Šetření se uskutečnilo ve spolupráci se všemi zdravotními pojišťovnami.**